

къмъ града, се раздадоха пушечни гърмежи, които обърнаха множеството въ бѣгство. Започна се едно ужасно тласканіе. Всеѣки гледаше да испрѣвари. Подбутванъ, подтласкванъ и почти носенъ отъ множеството, азъ се подадохъ на напрѣдъ. . . .

— Ваше благородіе, господинъ подпоручикъ, молимъ ви . . . се чува още веднѣжъ сърдцераздирателнитѣ молби на раненитѣ, но само тѣ ли бѣха?! . . .

Ако кавалерията тамъ — на бойното поле — не можѣ да окаже същественно съдѣйствиe на пѣхотата, то тя тукъ можеше да окаже голѣма помощъ на раненитѣ. Но какѣ е тя? . . .

Чудна е челоуѣческата природа! Прѣди 3—4 часа тѣзи безредна масса войници, като лѣвове се хвърляше върху противника, като прѣскачаше прѣзъ убититѣ и раненитѣ си другари, — отиваше на явна смъртъ. А сега? Сега тѣ бѣха забравили и дисциплина и войнишка доблестъ и дългъ и изгубили и ума и дума и бѣгаха, безъ да може нѣкой да ги спрѣ.

Азъ видѣхъ, какъ офицери на коне се спущаха да спратъ кавалерията и тѣхния трудъ оставаше напразно. Впрочемъ, въ такава бъркотия трудно можеше да се спратъ распрѣснатитѣ войници.

Отъ нравствено потрясение и физически упадѣкъ азъ едвамъ си влачахъ краката. Моя „денщикъ“ Лилитка съ коня ми намѣрилъ за благодаразумно много по-рано да излѣзе отъ опасността.

Поповъ, щомъ минахме рѣката, се бѣ качилъ на единъ кавалерійски конь.

На плоската възвишенность, срѣщу с. Дервентъ, остатѣцитѣ отъ 1-а, 2-а, 3-я и 5-а дружини бѣха спрѣни за почивка и съ цѣль да се посѣбератъ останалитѣ опълченци. Отъ 3-я дружина бѣха се събрали едвамъ 80 челоуѣка.

Тукъ Негово Императорско Височество Николай Максимиліановичъ Лейхтембергски благодари на опълченцитѣ съ слѣдующитѣ думи:

— Юнаци! Благодаря ви за геройството, което показате въ днешната битка съ турцитѣ. Азъ видѣхъ какъ вий цѣли 5 часа се държахте на позицията, храбро и самоотвържено се бихте съ противника, численността на който, за наше нещастіе, бѣше несравнено по-голѣма отъ нашата. Вий, юнаци, днесъ се бихте не по-лошо отъ русекитѣ войници и азъ се считамъ за длѣженъ лично да доложа на Негово Императорско Височество за вашето геройство.